

Tillsätt en missbruksombudsman, svar på motion (M), (C), (KD)

Förslag till omsorgsnämndens beslut

1. Omsorgskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Omsorgskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen avslås.

Ärende

Andreas Ardenfors (KD), Björn Bergdahl (M) och Marie Gren (C) föreslår i en motion till fullmäktige tillsättande av en Missbruksombudsman. Tillsättandet av en missbruksombudsman skulle vara en garant för att människor med missbruk får den vård som passar bäst och hjälper dem till ett drogfritt liv, för deras egen och för samhällets skull. Målsättningen är att kvalitetssäkra insatser, vägleda den enskilde till rätt insats samt skapa samordning mellan olika aktörer.

Utredningen visar att det saknas underlag som stöder att missbruksvården är i behov av en funktion som missbruksombudsman enligt beskrivning i aktuell motion. Den som söker hjälp i någon av kommunens verksamheter inom missbruksvården kan få råd och vägledning av välutbildad professionell personal. Kartläggningar och bedömningar görs för att vården ska passa den enskilde så bra som möjligt. Det finns ett brett spektrum av öppenvård som fullt ut är tillgänglig på service utan föregående biståndsbeslut. Det är i Linköpings kommun endast vård på HVB (Hem för vård eller boende) som kräver ett biståndsbeslut.

Omsorgskontoret föreslår att motionen avslås.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse till nämnd-KS-KF.docx

Bakgrund

Andreas Ardenfors (KD), Björn Bergdahl (M) och Marie Gren (C) föreslår

”att Linköpings kommun ska inrätta och tillsätta en missbruksombudsman för att vara en garant för att människor med missbruk får den vård som passar bäst och hjälper dem till ett drogfritt liv, för deras egen och för samhället skull.”

De bärande skälen för tillsättande enligt motionärerna är att det finns signaler om att verksamheten (missbruksvården) inte är väl fungerande. Den snabba vägen till behandling har försvunnit. Individen hamnar i ovisshet med lång väntan och det är svårt att hitta rätt bland alla olika behandlingsmetoder. Samordningseffekter med andra aktörer behöver säkerställas och kommunen behöver hitta nya vägar för att sätta den som är i behov av hjälp i centrum istället för systemet.

Av motionen framgår vidare att missbruksvården behöver bli mera träffsäker, att individen sätts i centrum istället för systemet och att missbruksombudsmannen skulle ha ett övergripande ansvar.

Motionen har kommunicerats per mejl till socialförvaltningen och utförare verksamma inom missbruksområdet; Leanlink Råd och stöd, Active Omsorg AB, Origo AB, Roger Klaar Rehabilitering AB och Linköpings Stadsmission.

Kvalitets- och utvärderingskontoret har tillfrågats om eventuella inkomna synpunkter och klagomål.

Enkel väg in

Insatser inom missbruksvården kan utges både som biståndsbeslut och som så kallad service vilket innebär att biståndsbeslut inte är nödvändigt.

Linköping har över tid genomfört förändringar där en stor mängd insatser kan komma kommuninnevånare till del utan biståndsbedömning. Service innebär att medborgare kan vända sig direkt till en utförare och inom vissa givna ramar erhålla sociala tjänster. Biståndsbedömda insatser svarar socialförvaltningen för.

Inom missbruksområdet är det endast vård på behandlingshem, HVB (Hem för eller boende) som inte kan erhållas på service. Alla andra nuvarande öppenvårdsinsatser inom missbruksområdet kan tillhandahållas som service.

Bortsett från den förändrade hanteringen av just HVB-vården har kommunen inte behövt ändra sitt arbetssätt eller tappat i effektivitet inom missbruksområdet. Andelen vård på HVB har under senaste året minskat medan andelen öppenvård har ökat.

Samverkan

När det gäller samordningseffekter finns sedan lång tid ett nära samarbete med Region Östergötland inom missbruksområdet. Både Beroendemottagningen (vuxna) och Mini-Maria (ungdomar, unga vuxna) har samlokaliserade personalresurser med hög kompetens för att kunna erbjuda ett brett spektrum av rådgivning, vård och behandling, både enskilt och i grupp.

Alla enskilda som söker stöd och hjälp för någon form av missbruksproblem blir i socialförvaltningens fall utredda där alternativt hänvisade direkt till Beroendemottagningen om öppenvård är aktuellt. För dem som själva söker hjälp på Beroendemottagningen och Mini-Maria görs alltid någon form av kartläggning/bedömning för att vägleda den enskilde till optimal insats för just den personen.

Utredning/kartläggning och bedömning utförs av välutbildad personal med kompetens, erfarenhet och god kännedom om kommunens utbud av insatser. Personalen har också handledning av arbetsledare och ärenden diskuteras regelbundet på ärendegrupper. Sammantaget gör det att flera kan lämna synpunkter och överföra kunskap i det enskilda fallet. Detta är i allra högsta grad kvalitetssäkring för att varje person ska erhålla så adekvat vård som möjligt.

Synpunkter från utförare

Några av utförarna som svarat uttrycker allmänt att grundtanken är bra men att det finns flera frågetecken. Frågetecknen rör bland annat inriktningen på motionen. Ska det vara en missbruksombudsman eller en missbrukslots då båda begreppen används i motionen. Ska funktionen arbeta med individer eller strategiska frågor. Både rollen och uppdraget är otydligt.

Flera nämner att det i motionen står att det finns signaler att verksamheten inte är välfungerande. Man är frågande till vad som inte fungerar och vilket underlag som finns för den synpunkten. Även uttrycket ”den snabba vägen till behandling försvann” väcker frågor. Motionen ger uttryck för ett fokus på HVB-vård och inte öppenvård. Vägen till öppenvård är dock densamma idag som innan IVO:s beslut att inte godkänna HVB-vård på service.

Förstärkt öppenvård och hög tillgänglighet

Öppenvården har förstärkts både avseende öppenvårdsprogram och boendestöd. Beroendemottagningen och Mini-Maria har inte någon kö till sina verksamheter och tid för ett första besök kan erhållas inom en eller några dagar. Insatsen boendestöd kan efter de extra medel som tillförts verksamheterna under 2016 också erbjudas utan längre väntetid.

Socialförvaltningen skapade i samband med en omorganisation 2015 en särskild mottagning för vuxna. Ett första besök där erhålls inom en till två veckor. Socialförvaltningen svarar som myndighet för sina biståndsbeslut som också är möjliga att överklaga till Förvaltningsrätten. Under 2016 har socialförvaltningen beviljat 204 personer vård på HVB. 13 avslag har gjorts på ansökningar om HVB-vård. Skälen till avslag har varit bristande motivation till livsstilsförändring eller att behovet kunnat tillgodoses inom öppenvård.

Kvalitet i verksamheten

Kvalitets- och utvärderingskontoret har handlagt två inkomna klagomål under 2016. Båda dessa har bemötts av respektive utförare och i det ena fallet också medfört förbättringsåtgärder.

2016 genomfördes en omfattande brukarundersökning och den visar, som tidigare undersökningar, på en hög grad av nöjdhet hos brukare som erhåller stöd för sitt missbruk. Helhetsomdömet för missbruksverksamheterna som ingår i brukarundersökningen är index över 90 vilket var ungefär i nivå med motsvarande undersökning 2012 (2014 gjordes ingen brukarundersökning).

Det är också så att Linköping har näst högst andel, 83 %, som inte återaktualiseras när det gäller vuxna med missbruksproblem. Endast Huddinge med 84 % hade ett bättre nationellt värde. Av våra vanliga jämförelsekommuner kan nämnas Jönköping 77 %, Västerås 74 % och Örebro 47 %. (Ovägt medel kommuner 100.000-199.999 invånare, Kolada 2015)

Ekonomiska konsekvenser

Inrättandet av en missbruksombudsman skulle medföra en kostnad på cirka 750 000 kronor som i dagsläget inte är budgeterad.

Kommunala mål

- Medborgare i Linköpings kommun ska känna sig trygga med att stöd och hjälp finns att få när behov uppstår.
- Medborgare i Linköpings kommun ska känna sig nöjda med den hjälp och de insatser som de erhållit.
- Sociala stödinsatser ska vara lättillgängliga och kunna erhållas genom olika serviceinsatser utan krav på biståndsbeslut
- Målsättningen är att insatserna ska kunna erbjudas så snabbt som möjligt utan långa väntetider och att den enskilde ska kunna påverka vilket stöd man får.

Bedömning

Av inhämtade uppgifter och synpunkter från utförare och socialförvaltningen och den sammantagna kunskap som finns om missbruksområdet på omsorgskontoret finns i dagsläget inte något underlag som stöder att missbruksvården i Linköping är i behov av en funktion som missbruksombudsman enligt beskrivning i aktuell motion.

Omsorgskontoret föreslår med hänvisning till ovanstående att motionen avslås.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningskontoret

Omsorgskontoret

Paul Håkansson

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen